

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Влада Републике Србије је донела Стратегију индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године, у којој је представљена анализа стања у индустрији у Републици Србији приликом које су донети закључци, између осталог, да постоји репутациона баријера за извоз производа домаћих привредних друштава, као резултат имица Републике Србије као привреде која пласира јефтине производе, да су многи производи који су на тржишту, производи са нижом додатом вредношћу, што смањује и укупну вредност извоза привреде, као и да је низак ниво конкурентности резултат технолошког јаза који постоји између домаћих привредних друштава и иностраних конкурената и мале економије обима. Констатовано је да привредна друштва у земљи нису интензивно укључена у међународни ланац добављача услед застарелости постојеће технологије и неопходних обимних инвестиција за њено унапређење и за испуњавање нових стандарда. Такође, идентификоване су високе вредности и раст прилива страних директних инвестиција, а да је обим домаћих приватних и јавних инвестиција недовољан за развој привреде, као и да је недовољан ниво домаћих приватних и јавних инвестиција у односу на БДП у поређењу са другим земљама централне и источне Европе. Постоји простор за рационалније усмеравање подстицајних средстава и она су доминантно усмерена ка производима ниске сложености, мале додате вредности и са великим ангажовањем мануелног рада нискоквалификованих радника. На основу претходно изнетог, Стратегијом су предложене мере којима је циљ да се подрже пројекти институционалне инфраструктуре, а који имају за циљ унапређење производних процеса, увоз савремене опреме која је у складу са принципима циркуларне економије.

Један од кључних стратешких циљева је било интензивирање привлачења страних директних инвестиција (у даљем тексту: СДИ) у периоду 2012–2020. године. Стратешка оријентација Републике Србије на привлачењу страних директних инвестиција се показала изузетно успешном и базира се на нето приливу страних директних инвестиција у износу од 21,7 милијарди евра у периоду 2012–2020. године (кумулативни износ), односно, 6,0% БДП просечно годишње. Континуиран линеарни раст удела прерађивачке индустрије у укупном кумулативном СДИ указује и чињеница да је 2012. године износио 0,5 милијарди евра (кумулативан износ), а 2020. године 0,9 милијарди евра (кумулативан износ). И упркос пандемији изазваној COVID вирусом, учешће прерађивачке индустрије у кумулативној вредности СДИ у односу на 2019. годину повећало се за 1,06%.

Табела 1. Реализација привлачења СДИ 2012–2020.

Показатељи	Реализација 2012	Реализација од 2012-2020	Реализација 2020.
СДИ нето – укупно /милијарди евра/	1,0	21,7	3,0
СДИ нето – просечно годишње учешће у БДП	3%	6,0%	6,5%

Показатељи	Реализација 2012	Реализација од 2012-2020	Реализација 2020.
СДИ у прерађивачку индустрију – укупно/милијарди евра/	0,5	6,7	0,9

Извор: Народна банка Србије (у даљем тексту: НБС)

Стратегијом индустријске политике препознато је да је један од кључних предуслова за очување постојећих трендова усмерених ка наставку раста прилива страних директних инвестиција и интензивног раста БДП даље унапређење конкурентности Републике Србије као инвестиционе локације.

Истовремено, Стратегија индустријске политике предвиђа да нова индустријска револуција Републици Србији нуди могућност да неке етапе економског развоја прескочи и овлада најновијим иновативним технологијама. Модел сустизања развијених земаља треба да буде базиран на индустријски вођеном развоју који подразумева напредну производњу високог степена додате вредности, базирани на тековинама 4.0 индустријске револуције, која је константно у новим револутивним скоковима због великог броја дисруптивних иновација које се континуирано дешавају.

Наведени закључци говоре у прилог тези да Република Србија може да трансформише индустрију у складу са садашњим и будућим захтевима дигитално трансформисаног света. Примена наведеног модела вођеног индустријског развоја, који се истовремено ослања и на привлачење директних улагања са високим степеном производне комплексности, као оптималног за трансформацију индустрије у Републици Србији допринеће смањењу увозних инпута, високог учешћа често непродуктивног рада и енергетски интензивне опреме и резултирати производима високе извозне конкурентности и високог степена додате вредности уз истовремени прелаз на напредне производне технологије (advance manufacturing). Привлачење директних улагања са високим степеном додате вредности позитивно ће утицати на раст вредности извоза и унапређење квалитативне структуре извоза према већем учешћу производа са већим степеном додате вредности.

Такође, у најважнијим индустријским секторима са високом додатом вредности, као што је аутомобилска и са њом повезане индустрије, трендови у вези са привлачењем директних улагања указују на значајно скраћење рокова за имплементацију инвестиционих пројеката и почетак производње, као и истовремено рани улазак на тржиште као последица дисрупције у традиционалним индустријама.

Истовремено Стратегијом индустријске политике предвиђена је мера прилагођавања критеријума привлачења инвестиција у индустрију у циљу повећања учешћа домаће бруто додате вредности кроз показатеље учешћа капитала сектора високих и средње-високих технологија у укупној вредности капитала прерађивачке индустрије са циљем повећања на 37% у 2023. години у односу на 33,8% у 2019. години. Даље, мера која се односи на Програм подстицаја улагања у индустријску производњу кроз показатеље укупне вредности улагања компанија са циљем повећања на 1.250 милиона евра у 2023. години у односу на 970 милиона евра у 2018. години. Мера која се односи на Програм подршке интернационализацији индустријским привредним субјектима кроз показатеље вредност извоза прерађивачке индустрије са циљем повећања на 19.000 милиона евра у 2023. години у односу на 16.109 милиона евра у 2019. години и мера Програма подршке

индустријским привредним субјектима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија кроз повећање броја нових добављача МНК из Републике Србије годишње на 12 у 2023. години.

Према подацима Републичког завода за статистику индустријска производња у Републици Србији у новембру 2021. године већа је за 7,0% у односу на новембар 2020. године. Текући десезонирани индекс за новембар 2021, у односу на октобар 2021. године за индустрију укупно показује раст од 0,8%, конкретно за прерађивачку индустрију раст од 0,9%. Посматрано по секторима, у новембру 2021. године, у односу на новембар 2020. године, у сектору Прерађивачка индустрија остварен је раст од 7,0%.

Предложеном шемом државне помоћи доприноси се остварењу комплементарне мере усмерене на идентификацију и подстицање извозно оријентисаних грана индустрије са вишим степеном прераде и производне комплексности, са значајним извозним потенцијалом, те унапређење удела новододате, приоритетно домаће вредности и супституцију увоза кроз коришћење локалних инпута, ангажовање високообразоване радне снаге, као и развој и комерцијализацију локалних патената и иновација.

Стратегијом индустријске политике дефинисани су посебни циљеви чије постизање треба да доведе до остварења општих циљева. Решењима садржаним у предметној Уредби допринеће се постизањем следећих циљева:

- Развој индустрије базиране на иновацијама и развоју виших фаза технолошке производње, као један од посебних циљева, постиже се кроз повећање техничке ефикасности пословања на 62% у 2023. године у односу на 58% у 2018. години, према подацима Републичког завода за статистику;

- Повећање укупни обим инвестиција у индустрију уз раст квалитета инвестиција – кроз учешће инвестиција у БДП на 24% у 2023. години у односу на 20,1% у 2018. години;

- Унапређење технолошке структуре извоза кроз пуну покривеност увоза извозом у средњем/високом технолошком сектору индустрије на 90% у 2023. години у односу на 84% у 2018. години.

Предложена нова решења су усклађена са приоритетним циљевима Владе и Стратегије, као највишег планског акта Владе, а који се односе на повећан укупни обим инвестиција у индустрију уз раст квалитета инвестиција и програм подстицаја улагања у индустријску производњу. У вези са тим, кључне мере Стратегије односе се на подршку инвестицијама и доделу средстава подстицаја домаћим и страним привредним друштвима која улажу у индустријску производњу а којима се повећава домаћа додата вредност, укључење домаћих компанија у међународне међусекторске ланце добављача, инвестиције које више користе домаће факторе (радну снагу, знање, сировине и сл.), инвестиције у области високих технологија, које повећавају додатну вредност у Републици Србији (тј. резултирају софистициранијим производима и услугама) и обраћање пажње на заштиту животне средине.

Напомињемо да за примену ове Уредбе неће бити потребно обезбедити додатна финансијска средства, као и да иста неће имати политичке, фискалне или правне последице.

Имајући у виду наведено, предложеном шемом за доделу државне помоћи не мења се битно начин остваривања права, обавеза и правних интереса физичких и правних лица, нису идентификовани ризици за спровођење предметне Уредбе, већ се уводе решења чији је циљ спровођење циљева дефинисаних Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године, стратешког документа јавне политике за који је већ спроведена анализа ефеката.

